

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Global utbredelse

Rosenfinken er en nesten transpaleartisk art, og deles inn i flere underarter. Nominatformen er utbredt fra Vest-Europa gjennom Nord- og Mellom-Russland til Lena og Baikalsjøen. Fra Kaukasus gjennom NØ-Lilleasia til Himalaya og Vest-Kina og derfra nord til Øst-Sibir tar de andre underartene over.

Norsk utbredelse og habitatvalg

I Norge er rosenfinken en ny art, og ble funnet hekkende for første gang ved Fiskumvannet i Buskerud i 1970. Arten påtreffes i dag fra Hedmark/Oppland og vest til Rogaland som hekkefugl. I Trøndelag er det også sannsynlig at arten hekker. Ellers påtreffes rosenfinken mer eller mindre tilfeldig på egnede lokaliteter i de andre fylkene.

På det indre Østlandet hekker rosenfinken i de lavereliggende områdene som oppover i dalførene og på flatlandet. I kystfylkene er den vanligst ute ved kysten, men den forekommer også her oppover i dalstrøkene (J. Thollefsen pers. medd.).

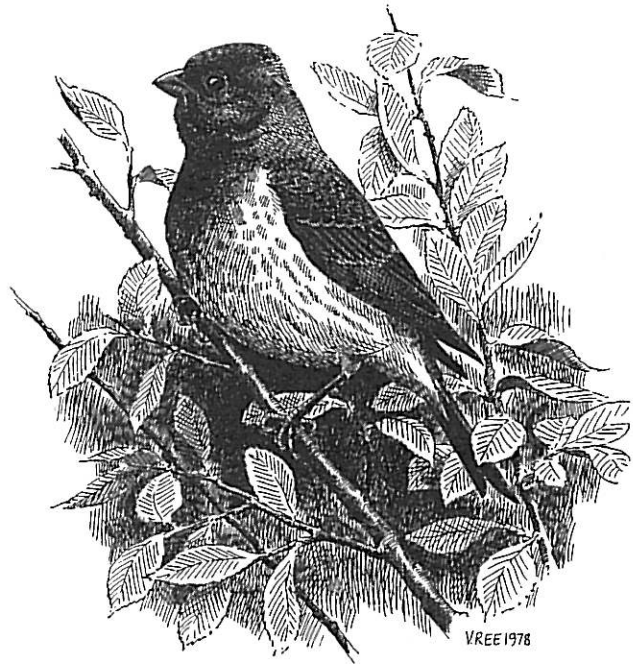
Ved kysten hekker den helt ute på øyene. Lenger inn i landet slår den seg gjerne ned ved deltaområder, mindre vann, sjøer og stilleflytende elver. Her foretrekker den åpne områder med kratt og buskvegetasjon, gjerne med skogteiger innimellom (f.eks. gammel beitemark). En annen vanlig biotop er litt eldre hogstflater og plantefelt med unggran.

Reiret legges vanligvis fra 0.5-2 m over bakken i en busk, unggran eller i krattvegetasjon (f.eks. bringebærkratt).

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Det er ikke gjort så mange konkrete hekkefunn av rosenfink her i landet opp gjennom årene, men bestanden anslås til å være i størrelsesorden 1000-2500 hekkende par. Tettheten kan variere en del, men på gode lokaliteter kan den være ganske tett. I Åkersvika ved Hamar ble fem syngende hanner hørt på en gang. De nærmeste satt bare ca. 100 m fra hverandre, og på Jomfruland i Telemark hekket det anslagsvis 15-20 par i 1980-årene (Lifjeld 1991).

Fra de første hekkefunn i Buskerud i 1970 og på Nøtterøy i Vestfold i 1971, spredte rosenfinken seg nordover på Østlandet og til Sørlandet. Den hekket første gang i Aust-Agder i 1977 (R. Bengtson pers. medd.) og nådde Utsira i Rogaland i 1985 (Carlsson m.fl. 1988). I 1981 ble den for første gang funnet i Østfold (Viker 1990), og ved Hamar ble den funnet hekkende i 1973 (S. Østvang pers. medd.). For Hedmark og Oppland økte bestanden fram til begynnelsen av 1980-tallet. Utover på 1980-tallet fortsatte økningen, men ikke så kraftig som på 1970-tallet. Dette er også mønsteret for kystfylkene fra Østfold til Aust-Agder, mens økningen i Rogaland har vært på 1980-tallet. På 1980-tallet kom den også inn i Trøndelag og i Møre og Romsdal, med noen få observasjoner og mulig hekking. I Sogn og Fjordane, Hordaland og de tre nordligste fylkene er arten kun registrert noen få ganger.

I dag virker det som om bestanden stadig er økende, både i antall og utbredelse. Selv om den enkelte steder har stabilisert seg, eller t.o.m. hatt en tilbakegang bl.a i Østfold (M. Viker pers. medd.).

I de andre nordiske landene unntatt Island, hvor den ikke hekker, er bestanden av rosenfink svakt økende. I Finland økte bestanden i 1930-åra, og den hekket for første gang i Sverige i 1938. Gjennom 1960- og 1970-åra økte både utbredelsen og bestanden kraftig, og det første hekkefunnet i Danmark ble gjort i 1972 (Koskimies 1992).

Hekkebiologi

Rosenfinken begynner med en gang etter ankomst om våren å lokke til seg en hunn med sang. Den bruker gjerne faste sangplasser. Rosenfinken har som en del andre arter forskjellige dialekter på sangen, noe som kan skyldes at den er en stedbundet art. En god imitator som buskskvett kan også ha rosenfink-sangen på repertoaret, slik at det er lett å bli lurt av denne. Når en hann har skaffet seg en make, synger den ikke så intenst som tidligere. Den farter i stedet rundt med hunnen. Dette kan føre til at reiret legges flere hundre meter unna sangplassen. Etter at hunnen har lagt egg og begynt rugingen, kan hannen finne seg en ny hunn. Han kan da flytte seg flere km unna det første reiret.

Eggleggingen foregår i mai/juni. Hunnen legger da 4-6 egg som hun ruger ut, og blir i denne perioden matet av hannen. Ungene klekkes etter 12 døgn, og blir i reiret 11-15 døgn. I reirtiden blir de matet av begge foreldrene.

Trekkforløp

Rosenfinken er en typisk trekkfugl som ankommer landet i midten av mai, og forlater oss i september/oktober. Den er en av de få spurvefuglene våre som trekker østover, og har vinterkvarteret i Sør-Asia.

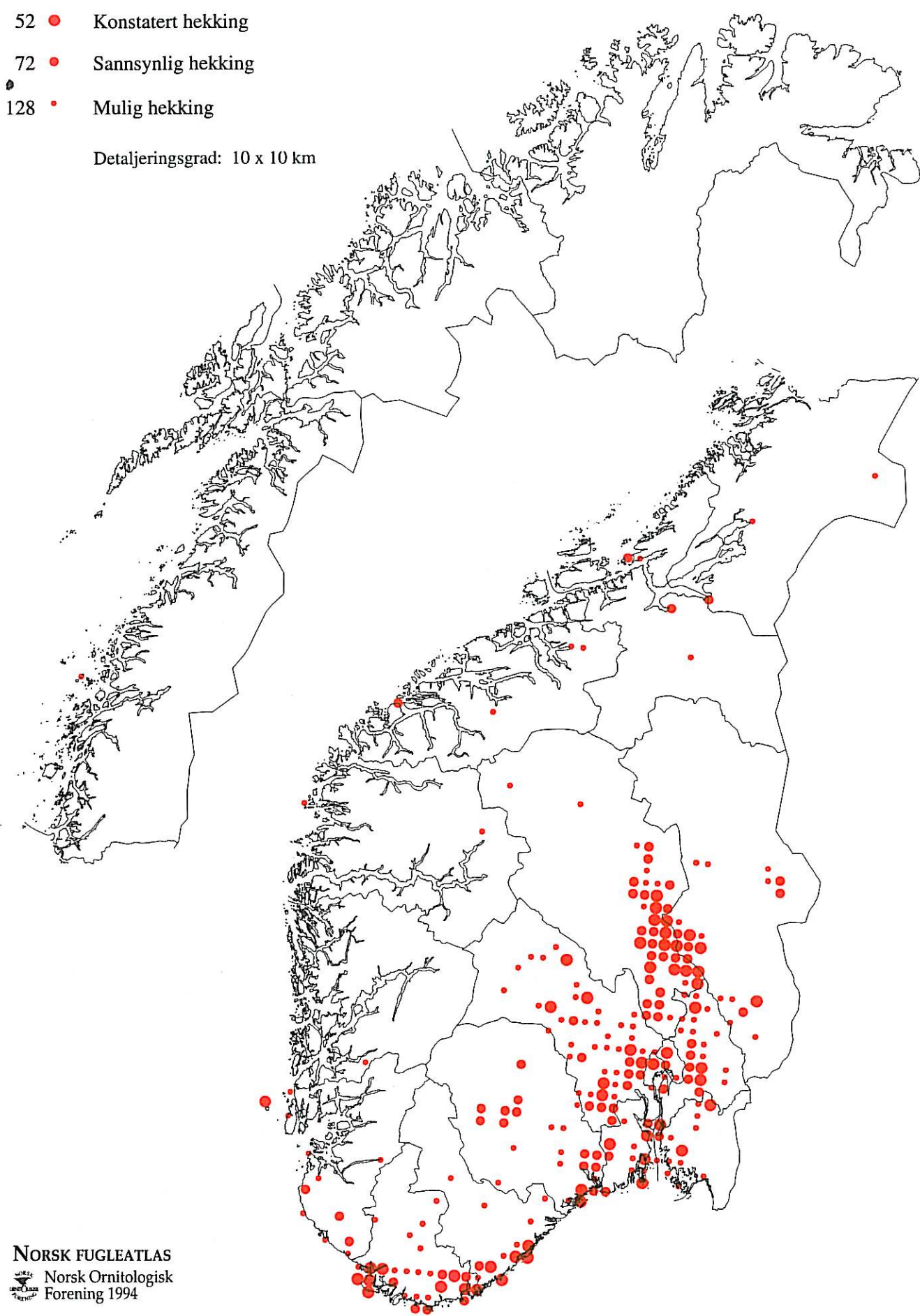
Torger Kristian Hagen

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

- 52 ● Konstatert hekking
- 72 ● Sannsynlig hekking
- 128 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

NORSK FUGLEATLAS
Norsk Ornitologisk Forening 1994

